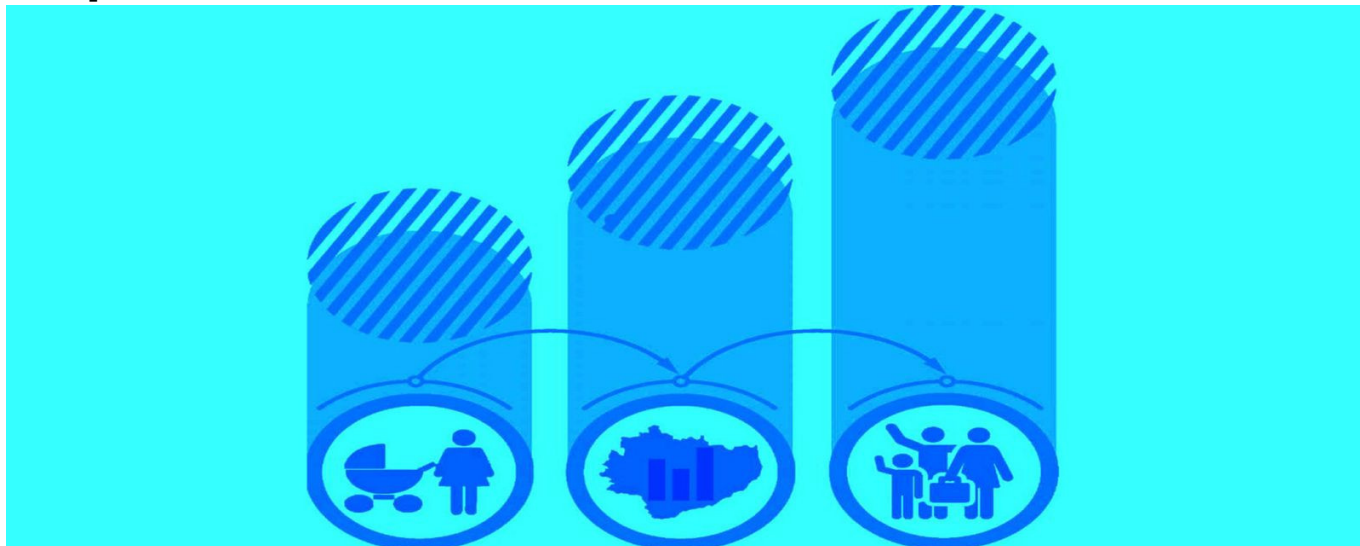

1 sierpnia 2018

Podsumowano sytuację demograficzną regionu

Procesy demograficzne w województwie świętokrzyskim w 2017 r. podsumował Urząd Statystyczny w Kielcach. Jak wynika z raportu, sytuacja demograficzna regionu pozostaje trudna. Kumulacja niekorzystnych warunków notowanych od lat, powoduje ich przyspieszenie i wyraźne osłabienie potencjału demograficznego Świętokrzyskiego na tle pozostałych województw w kraju. Liczba ludności zmniejsza się corocznie, pogłębia proces demograficznego starzenia się społeczeństwa poprzez ciągły spadek udziału osób młodych, a tym samym pogorszeniu ulega struktura wiekowa mieszkańców. Tendencje te, ze zmiennym natężeniem, obserwowane są prawie we wszystkich powiatach województwa.

W obszernym opracowaniu zebrano podstawowe dane o liczbie i strukturze ludności oraz ruchu naturalnym i wędrownym na terenie województwa świętokrzyskiego. Publikacja ([dostępna na stronie internetowej Urzędu Statystycznego w Kielcach](#)) składa się z części analitycznej i tabelarycznej.

Część analityczna obrazuje zmiany demograficzne, jakie dokonały się na terenie województwa świętokrzyskiego w latach 2013-2017. Część tabelaryczna zawiera natomiast szczegółowe dane o liczbie i strukturze ludności w podziale na płeć i wiek według stanu w dniu 31 grudnia 2017 r. oraz informacje o ruchu naturalnym (małżeństwa, rozwody, separacje, urodzenia, zgony) i migracjach ludności, jakie miały miejsce w 2017 r. Natomiast

w ujęciu przestrzennym charakterystykę ludności przedstawiono w podziale na miasto i wieś oraz w układzie powiatów i miast na prawach powiatu oraz gmin.

Spadek liczby ludności w pięcioleciu (2013-2017) wyniósł 1,6% – do 1247,7 tys. osób. Nie zmieniła się podstawowa struktura mieszkańców – odsetek społeczności wsi sięgał 55,4%, a kobiet 51,2%. Poziom urbanizacji zmniejszył się o 0,2 p.proc. – do 44,6%.

Na przestrzeni lat obserwowano ubytek dzieci i młodzieży w wieku 0-17 lat – łącznie o 5,5%. Większy odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym występuje na terenach wiejskich, o większej dzietności kobiet i tam spadek ich liczby był szybszy – o 6,1% wobec 4,5% w miastach. W efekcie udział tej subpopulacji w ogólnej liczbie ludności obniżył się do 16,6%.

Zmniejszyła się także liczebność grupy w wieku produkcyjnym – o 4,5% do poziomu 61,1% populacji. Osoby w wieku mobilnym (18-44 lata) stanowiły nieco większą jej część (62,1%), jednak ich udział w społeczeństwie, analogicznie z całą grupą, malał – do 37,9%.

Procesy starzenia demograficznego ludności znalazły odbicie w rosnącej liczbie osób w wieku poprodukcyjnym – w ciągu pięciu lat o 11,0% do 22,3% ogółu. Większe natężenie zmian obserwowano na terenach miejskich na których ponad dwukrotnie szybciej niż na wsi przybywało roczników najstarszych (15,2% wobec 7,2%) i na koniec okresu stanowili oni 49,7% zbiorowości.

Nastąpiło dalsze pogorszenie wskaźników obciążenia ekonomicznego. W 2017 r. na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadały 64 osoby w wieku nieprodukcyjnym, w tym 37 – w wieku poprodukcyjnym. Z kolei na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym przypadały 134 osoby w wieku poprodukcyjnym, przy czym w miastach wskaźnik ten sięgał już 163 osób.

Decyzje o zawarciu związku małżeńskiego są podejmowane w coraz późniejszym wieku – mediana wieku nowożeńców wzrosła wśród mężczyzn do 30,4 lat w miastach oraz 28,4 lat na wsi, natomiast wśród kobiet odpowiednio: do 27,9 i 26,1 lat. Dynamikę liczby małżeństw wyraźnie różnicowało miejsce zamieszkania – łącznie w pięcioleciu zawarto ich mniej o 5,0% w miastach, wobec przyrostu o 4,6% na obszarach wiejskich.

Liczba rozwodów zwiększyła się w stosunku do 2013 r. o 26,3% w miastach i o 34,4% na obszarach wiejskich. Trzeba jednak zaznaczyć, że bieżącą skalę zjawiska porównano do roku, w którym odnotowano jego bardzo niski poziom, wynikający z dużego rocznego spadku. Notowane od 2015 r. średnioroczne zmiany nie wykazywały już tak mocnych wahań. Większość rozwodów była orzekana w miastach – 61,3%. Nie zmieniła się przeciętna liczba dzieci przypadająca na 1 rozwiedzione małżeństwo posiadające dzieci – 1,4. Głównymi

przyczynami rozpadu małżeństw pozostały: niedochowanie wierności małżeńskiej (30,7%) i niezgodność charakterów (28,7%).

Po wieloletnich spadkach, w 2017 r. po raz kolejny odnotowano wzrost liczby urodzeń żywych, przy czym był on wyraźnie większy niż ubiegłoroczny. Poziom urodzeń w porównaniu z 2013 r. zwiększył się o 1,8%. Współczynnik dzietności kobiet, pomimo pewnego wzrostu, ukształtował się na najniższym poziomie w kraju (1,258) i obrazował niekorzystną sytuację demograficzną - zastępowalność pokoleń matek przez córki w 61,0%.

W 2017 r. zanotowano o przeszło 1,0% więcej zgonów niż przed czterema laty. Zmniejszeniu uległ ogólny poziom nadumieralności mężczyzn przy czym udział zgonów mężczyzn na terenie miast pozostawał niższy niż na wsi (51,2% wobec 52,1%). Zgony niemowląt (tj. dzieci poniżej 1 roku życia) występowały nieregularnie w kolejnych latach, jednak tendencja ogólna tych przypadków była spadkowa. Współczynnik wyrażający liczbę zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych zmniejszył się do 2,8 osiągając najmniejszy poziom wśród województw.

Dynamika demograficzna pozostająca od lat jedną z najniższych w kraju, w 2017 r. uplasowała województwo na ostatnim miejscu ze wskaźnikiem 0,762. Tym samym utrzymała się mocna tendencja spadkowa przyrostu naturalnego ludności - na poziomie minus 2,7%, takim samym jak w 2013 r. Proces depopulacji mocniej dotyczył społeczności miejskie - minus 3,0% wobec minus 2,5% na terenach wiejskich.

W ostatnich latach obserwowano powolne wyhamowanie natężenia ruchu wędrownego, chociaż ubytki migracyjne pozostały wysokie - saldo ogółem migracji wewnętrznej zmniejszyło się do minus 1,9%. Korzystniej przedstawiała się sytuacja na obszarach wiejskich, na których straty były minimalne - 0,0% wobec minus 4,3% w miastach. Przewagę emigracji odnotowano w obu populacjach płci, przy czym w stosunku do 2013 r. saldo zmniejszyło się w przypadku mężczyzn w skali ponad czterokrotnie większej niż wśród kobiet - odpowiednio do 1,0 tys. i 1,4 tys. osób. Świętokrzyskie nadal cechuje duży udział przemieszczeń wewnątrz województwa. W 2017 r. napływ wewnątrzwojewódzki stanowił ponad 74% ogółu napływu, a odpływ prawie 60% ogółu odpływu.

Prognoza ludności na lata 2020-2050 zakłada w Świętokrzyskiem większe, niż przeciętnie w kraju, nasilenie niekorzystnych tendencji demograficznych. Ich kumulacja doprowadzi do znacznej depopulacji regionu i wyraźnego osłabienia jego potencjału ludnościowego. Głównym czynnikiem będzie narastający spadek liczby urodzeń (docelowo do 37% w stosunku do 2020 r.), który spowoduje ubytek ludności dwukrotnie wyższy niż w kraju - o 20%, w czym o 31% w miastach, a o 12% na wsi. Wyraźnemu pogorszeniu ulegną struktury

wiekowe mieszkańców i staniemy się jednym z najstarszych, w sensie demograficznym, regionów. Wiek środkowy w miastach osiągnie 61,5 lat (najwyższy w kraju), a na terenach wiejskich - 56,0 lat (14.miejsce).